

การพัฒนาโปรแกรมรำโทนโคราช (โปรแกรมสองภาษา) ชุดของดีโคราช เพื่อรองรับการท่องเที่ยว
เชิงวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติสำหรับผู้ประกอบการ
การท่องเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมา

Developing the Ram Ton Korat Folk Dance Program: Khong Dee Korat (Bilingual
Program) to Support Cultural Tourism for Both Thai and Foreign Tourists for Tourism
Operators in Nakhon Ratchasima Province

ศตายุ สองจันทร์

หฤทัย นัยโมกษ์

สิริพร ทิชาชาติ

อาจารย์ประจำวิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด

อาจารย์ประจำวิทยาลัยนาฏศิลป์นครราชสีมา

อาจารย์ประจำวิทยาลัยนาฏศิลป์นครราชสีมา

Satayu Songchan

Haruethai Naimoke

Siriporn Tichachart

Lecturer of Roi Et College of Dramatic Arts

Lecturer of Nakhon Ratchasima College of Dramatic Arts

Lecturer of Nakhon Ratchasima College of Dramatic Arts

Email: staryumutita@gmail.com

รับบทความ: 29 ธันวาคม 2568; แก้ไขบทความ 27 มกราคม 2569; ตอรับบทความ: 2 กุมภาพันธ์ 2569

Received: December 29, 2025; Revised: January 27, 2026; Accepted: February 2, 2026

บทคัดย่อ

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่ใช้ทุนทางวัฒนธรรมมาเป็นปัจจัยสำคัญใน
ท่องเที่ยว และรำโทนโคราชเป็นการละเล่นพื้นเมืองที่อยู่คู่ชาวโคราชมาช้านาน เพื่อเป็นการส่งเสริมการ
ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจึงได้พัฒนาโปรแกรมรำโทนโคราช (โปรแกรมสองภาษา) ชุดของดีโคราช เพื่อรองรับ
นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน
สำหรับการออกแบบโปรแกรมรำโทนโคราช (โปรแกรมสองภาษา) 2) พัฒนาโปรแกรมรำโทนโคราช (โปรแกรม
สองภาษา) และ 3) ทดลองและประเมินผลการใช้โปรแกรมรำโทนโคราช (โปรแกรมสองภาษา) กลุ่มเป้าหมาย
คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ จำนวน 35 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบทดสอบวัด
ความรู้เกี่ยวกับรำโทนชุดของดีโคราช แบบสอบถามความพึงพอใจต่อโปรแกรมรำโทนโคราช (โปรแกรมสอง
ภาษา) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานสำหรับการออกแบบโปรแกรมรำโทน
โคราช (โปรแกรมสองภาษา) พบว่า โปรแกรมควรมีการฝึกปฏิบัติการร้องเพลงพร้อมกับทำรำอย่างง่ายโดยเน้น
ที่ความสนุกสนาน ควรมีวิดีโอที่มีเนื้อร้องเป็นภาษาไทยและเป็นภาษาคาราโอเกะสำหรับชาวต่างชาติ 2) ผล
การพัฒนาโปรแกรมรำโทนโคราช (โปรแกรมสองภาษา) ที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 3 ระยะ 1) การเตรียมการ
ก่อนใช้โปรแกรมของผู้ประกอบการในใช้โปรแกรมรำโทน ระยะที่ 2 การปฏิบัติรำโทนชุดของดีโคราช ระยะที่
3 หลังการใช้โปรแกรมเป็นกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวถ่ายภาพในรูปแบบแฮชแท็กส่งต่อความสุข 3) ผลการ
ทดลองใช้โปรแกรม พบว่า หลังเข้าร่วมทดลองใช้โปรแกรมนักท่องเที่ยวมีความรู้เรื่องรำโทนโคราชคิดเป็นร้อยละ

ละ 80.30 และนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อโปรแกรมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

คำสำคัญ: ทูนาทางวัฒนธรรม; โปรแกรมสองภาษา; ของดีโคราช

Abstract

This study aimed to develop a bilingual Ram Tone Korat folk dance program, “Khong Dee Korat,” to support cultural tourism for Thai and foreign tourists in Nakhon Ratchasima Province for tourism operators in Nakhon Ratchasima province. The objectives of the study were: (1) to study and analyze foundational data for designing a bilingual Ram Tone Korat program for Thai and foreign tourists in Nakhon Ratchasima Province for tourism operators in Nakhon Ratchasima province; (2) to develop a bilingual Ram Tone Korat folk dance program for Thai and foreign tourists in Nakhon Ratchasima Province for tourism operators in Nakhon Ratchasima province; and (3) to implement and evaluate the effectiveness of the developed program. The participants consisted of 35 Thai and foreign tourists. The research instruments included a knowledge test on the Khong Dee Korat Ram Tone folk dance and a satisfaction questionnaire regarding the bilingual Ram Tone Korat folk dance program. The data were analyzed using mean, standard deviation, and percentage.

The findings revealed that: (1) the analysis of foundational data indicated that the program should emphasize simple and enjoyable participatory activities, particularly singing along with basic dance movements. The program should also incorporate video media with Thai lyrics and karaoke-style subtitles for foreign tourists; (2) the developed bilingual Ram Tone Korat folk dance program consisted of three phases: Phase 1: pre-program preparation, Phase 2: Implementation of the Ram Tone program, and Phase 3: Post-program activities featuring photo-taking activities in a “snap-and-share” format, and (3) The results of the program implementation revealed that, after participating in the program, tourists’ knowledge of Ram Tone Korat reached 80.30 percent. In addition, tourists’ overall satisfaction with the program was at the highest level. When satisfaction was considered by individual aspects, all aspects were also rated at the highest level.

Keywords: Cultural Capital; Bilingual Program; Khong Dee Korat Folk Dance

บทนำ

การท่องเที่ยวในแหล่งวัฒนธรรม (Cultural Tourism) เป็นการท่องเที่ยวอีกรูปแบบหนึ่งที่อยู่ภายใต้กรอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศกำลังได้รับความนิยมในปัจจุบัน เป็นการท่องเที่ยวที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเรียนรู้วัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชาวพื้นเมือง ที่มีวัฒนธรรมเป็นเอกลักษณ์ประจำถิ่น กิจกรรมการท่องเที่ยวในแหล่ง

วัฒนธรรมอยู่ในรูปแบบที่ได้รับความรู้หรือประสบการณ์ด้านวัฒนธรรมจากแหล่งท่องเที่ยว ในขณะเดียวกันก็มีความเพลิดเพลินรวมอยู่ภายใต้กรอบของการมีจิตสำนึกในการรักษาแหล่งท่องเที่ยว นั้น ๆ ดังนั้นจึงมีการจัดการที่พักเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มที่ต้องการสัมผัสวัฒนธรรมชนบท โดยนักท่องเที่ยวพักร่วมกับเจ้าของบ้านเพื่อที่จะเรียนรู้วัฒนธรรมและวิถีชีวิตของเจ้าของบ้าน มีการถ่ายทอดวัฒนธรรมแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันหรือที่เรียกกันว่า โฮมสเตย์ (Home Stay) ซึ่งในภาษาไทยให้ความหมายว่าที่พักสัมผัสวัฒนธรรมชนบท (ฉลองศรี พิมพ์สมพงศ์, 2542) การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวอย่างหนึ่งที่น่าสนใจใช้ทรัพยากรทางวัฒนธรรมหรือ ที่เรียกอีกอย่างว่าทุนทางวัฒนธรรม มาเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาหรือมุ่งเน้นให้แหล่งท่องเที่ยว นั้น ๆ มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น จึงกล่าวได้ว่าการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อศึกษาและเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งที่แสดงความเป็นวัฒนธรรม ได้แก่ ภูมิปัญญาท้องถิ่น โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี รวมถึงประวัติศาสตร์ โดยที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรือเกิดผลกระทบให้น้อยที่สุด และรักษาไว้ซึ่งสังคม วัฒนธรรม วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนในท้องถิ่น อีกทั้งเป็นการท่องเที่ยวที่เน้นการกระจายรายได้สู่ชุมชนในท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมของการรักษามรดกทางวัฒนธรรม (กรมการท่องเที่ยว, 2561)

จังหวัดนครราชสีมาเป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ในลุ่มน้ำมูล และเป็นเมืองสำคัญในแอ่งโคราชที่มีการ ค้นพบหลักฐานทางประวัติศาสตร์และโบราณคดีหลายแห่ง และมีนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมากในปี 2564 มีนักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน 1,034,690 คน และชาวต่างชาติ 5,778 คน เดินทางเข้ามาในจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งจะเห็นได้ว่าจำนวนนักท่องเที่ยวลดลงเนื่องจากสถานการณ์โควิด (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2566) หลังจากสถานการณ์ของโลกกลับเข้าสู่สภาวะปกติและรัฐบาลเริ่มส่งเสริมนโยบายการท่องเที่ยว และผู้ประกอบการการท่องเที่ยวในชุมชนของจังหวัดนครราชสีมาได้มีการพัฒนาการของชุมชนเล็กๆ กลายเป็นชุมชนขนาดใหญ่ที่เป็นศูนย์กลางของภูมิภาคอีสาน นักท่องเที่ยวสามารถวางแผนเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดนครราชสีมาได้ตลอดทั้งปีในพื้นที่จะมีทั้งสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวทางด้านศิลปวัฒนธรรมและโบราณคดี นักท่องเที่ยวยังสามารถเลือกพักค้างแรมในจังหวัดรวมทั้งที่พักทางวัฒนธรรม (Homestay) ซึ่งเป็นการให้บริการด้านที่พักที่จัดให้นักท่องเที่ยว ได้สัมผัสกับวิถีชีวิตขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมพื้นบ้านอย่างใกล้ชิด ปัจจุบันแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมาหลายแห่ง จัดให้มีบริการบ้านพักทางวัฒนธรรม (Homestay) เช่น บ้านปราสาท ตำบลธารปราสาท อำเภอโนนสูง บ้านบุไทร ตำบลไทยสามัคคี บ้านซับไทรทอง ตำบลวังน้ำเขียว อำเภอวังน้ำเขียว เป็นต้น ซึ่งการจัดการบ้านพักทางวัฒนธรรม (Homestay) ในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา นั้น มีทั้งที่ประสบความสำเร็จในด้านการจัดการและจำนวนผู้ที่เข้าพักและมีบางแห่งที่ไม่ประสบความสำเร็จในด้านการจัดการและมีผู้เข้าใช้บริการน้อยกว่าเป้าหมาย (สำนักงานจังหวัดนครราชสีมา, 2566)

จังหวัดนครราชสีมาหรือที่รู้จักกันในนามว่า “โคราช” นั้นนับได้ว่าเป็นแหล่งอารยธรรมทางกลุ่มอีสานใต้ มีประเพณีและวัฒนธรรมอันเก่าแก่ มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ และมีประชากรที่ประกอบด้วยหลายกลุ่มชาติพันธุ์โดยมีกลุ่มไทยโคราชเป็นเจ้าของถิ่นเดิม (ปรีชา อุตระกุล, 2538) ซึ่งกลุ่มไทยโคราชเป็นกลุ่มชนท้องถิ่นดั้งเดิมของชาวจังหวัดนครราชสีมา และยังคงดำรงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของตนได้มากพอสมควร อันได้แก่วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ การทำมาหากิน การแต่งกาย ตลอดจนประเพณีและการละเล่นต่าง ๆ และหนึ่งในนั้นคือการละเล่นรำไท่นโคราช การท่องเที่ยวถือเป็นอุตสาหกรรมบริการที่สร้างรายได้เข้าประเทศเป็นจำนวนมาก เนื่องจากมีการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ก่อให้เกิด

ธุรกิจด้านการบริการเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยว ดังนั้นในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมนอกจากให้นักท่องเที่ยวได้เที่ยวชมประเพณี วัฒนธรรมต่างๆ แล้วนักท่องเที่ยวควรได้มีส่วนร่วมในการเล่นหรือร่วมประเพณีของท้องถิ่นนั้นด้วย การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจึงเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวอย่างหนึ่งที่เน้นการใช้ทรัพยากรทางวัฒนธรรม หรือที่เรียกอีกอย่างว่าทุนทางวัฒนธรรมมาเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาหรือมุ่งเน้นให้แหล่งท่องเที่ยวขึ้น ๆ มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น จึงกล่าวได้ว่าการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อศึกษาและเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งที่แสดงความเป็นวัฒนธรรม ได้แก่ ภูมิปัญญาท้องถิ่น โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี รวมถึงประวัติศาสตร์ โดยที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรือเกิดผลกระทบให้น้อยที่สุด และรักษาไว้ซึ่งสังคม วัฒนธรรม วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนในท้องถิ่น อีกทั้งเป็นการท่องเที่ยวที่เน้นการกระจายรายได้สู่ชุมชนในท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมของการรักษามรดกทางวัฒนธรรม (กรมการท่องเที่ยว, 2561)

จังหวัดนครราชสีมาเป็นจังหวัดที่มีความพร้อมในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและทางวัฒนธรรมมีศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยว มีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลายเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้มาสัมผัสกับธรรมชาติ สังคมและวิถีของชุมชน และโดยเฉพาะรำไท่นโคราช ชุดของดีโคราช ที่ได้มีการนำของดีในอำเภอต่างๆ ของจังหวัดนครราชสีมามาแต่งเป็นบทเพลง ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถเรียนรู้เกี่ยวกับของดีโคราชผ่านบทเพลงรำไท่น และมีทำนองง่ายๆ เน้นความสนุกสนานไม่เป็นการ แต่ยังคงโปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเกี่ยวกับรำไท่นโคราช ที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติสามารถเลือกโปรแกรมการท่องเที่ยวได้ตรงตามความต้องการ เพื่อเป็นแนวทางหรือกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเกี่ยวกับรำไท่นโคราช

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดนครราชสีมาที่ยังไม่มีกิจกรรมเกี่ยวกับรำไท่นโคราชที่ชัดเจนถือเป็นทางเลือกให้กับนักท่องเที่ยว คณะผู้วิจัยจึงสนใจจะพัฒนาโปรแกรมรำไท่นโคราช (โปรแกรมสองภาษา) ชุดของดีโคราช โดยเป็นโปรแกรมที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเนื้อร้องเพลงรำไท่นโคราชมีเนื้อหาการร้องเป็นภาษาคาราโอเกะ ควบคู่ไปกับคำบรรยายภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เนื้อหาเกี่ยวกับการแต่งกาย โอกาสที่ใช้ในการเล่นรำไท่น เพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดนครราชสีมา เพื่อใช้เป็นส่วนหนึ่งของการบริการและยกระดับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและใช้ในการเผยแพร่รำไท่นโคราชต่อไป

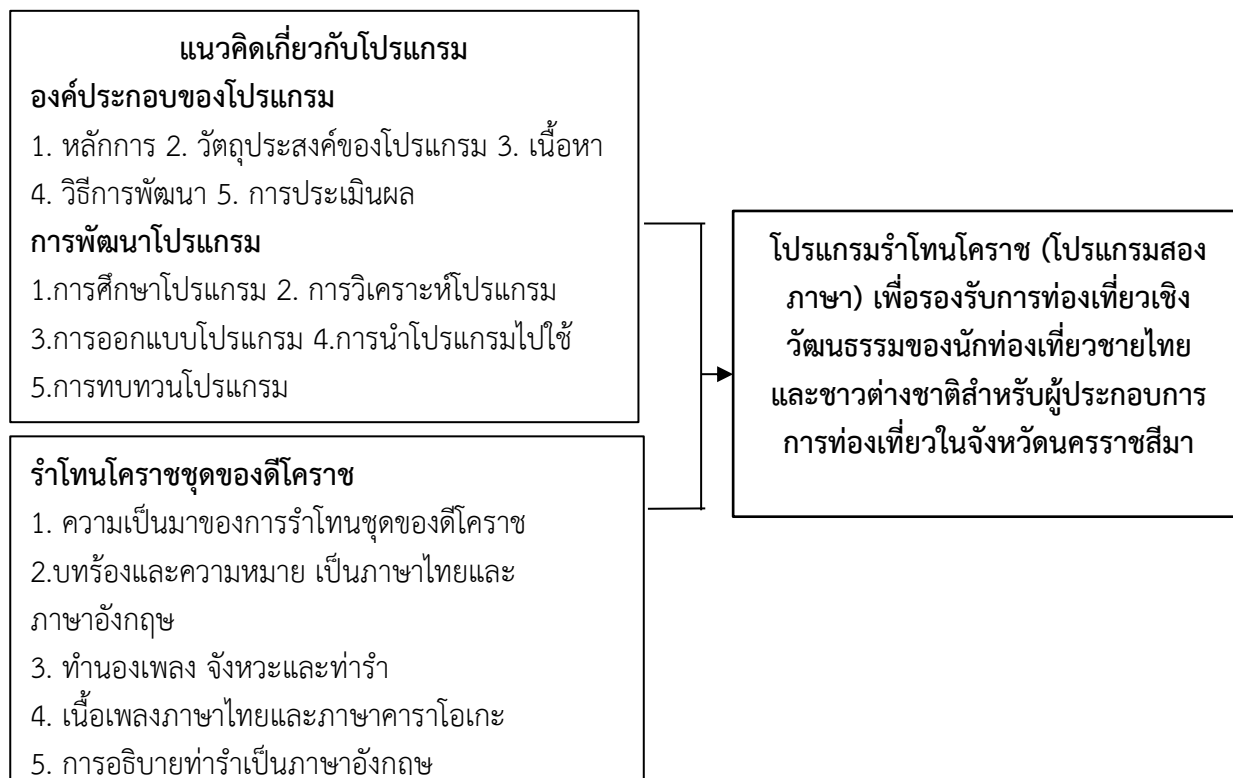
วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานสำหรับการออกแบบโปรแกรมรำไท่นโคราช (โปรแกรมสองภาษา) ชุดของดีโคราช เพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติสำหรับผู้ประกอบการการท่องเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อพัฒนาโปรแกรมรำไท่นโคราช (โปรแกรมสองภาษา) ชุดของดีโคราช เพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติสำหรับผู้ประกอบการการท่องเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมา
3. เพื่อทดลองและประเมินผลการใช้โปรแกรมรำไท่นโคราช (โปรแกรมสองภาษา) ชุดของดีโคราช เพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติสำหรับผู้ประกอบการการท่องเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมา โดยประเมินผลจากความรู้และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อโปรแกรมรำไท่นโคราช (โปรแกรมสองภาษา) ชุดของดีโคราช

การทบทวนวรรณกรรม

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ได้มีการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับโปรแกรมซึ่ง (Boone, 1992 ; Caffarella, 2002 ; Kanaya และ McMillan, 2005) ได้กำหนดองค์ประกอบของการพัฒนาโปรแกรม ประกอบด้วย 5 ส่วนคือ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ของโปรแกรม 3) เนื้อหา 4) วิธีการพัฒนา และ 5) การประเมินผล และ Barr & Keating (1990) ได้อธิบายว่าโปรแกรม คือ หน่วย (Units) ที่จัดทำขึ้นเพื่อทำกิจกรรมพิเศษ หรือใช้บริการตามความต้องการของสถาบันหรือบุคคล และได้มีการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาโปรแกรม ซึ่ง (McClelland, 1970 ; Boone ,1992 ; Houle, 1996) ได้ให้แนวทางในการพัฒนาโปรแกรม คือ 1) การศึกษาโปรแกรม 2) การวิเคราะห์โปรแกรม 3)การออกแบบโปรแกรม 4) การนำโปรแกรมไปใช้ 5) การทบทวนโปรแกรม และการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับรำไท่นซึ่ง สอนง โกศัย (2538) ได้ให้ความหมายว่ารำไท่นเป็นการละเล่นพื้นบ้านที่นิยมเล่นกันมาแต่ครั้งโบราณกาล ถิ่นเดิมที่มีการเล่นรำไท่นก่อนสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 คือ แถวบ้านแพะ สระบุรี และมีการเล่นรำไท่นแพร่หลายในเมืองนครราชสีมา ก่อนที่อื่น และนวลวิ จันทร์ลุน (2558) ได้ศึกษาเกี่ยวกับรำไท่นซึ่งการละเล่นรำไท่นโคราชได้รับอิทธิพลการเล่นมาจากภาคกลาง ซึ่งรำไท่นชุดของดีโคราชเป็นการแสดงพื้นบ้านของชาวโคราชในการตีไท่นและการร้องรำกันแบบเรียบง่ายที่สื่อความหมายคำขวัญ และของดีของจังหวัดนครราชสีมา รำไท่นของดีโคราชมีกนิยมนเล่นกันในช่วงเทศกาลหรืองานรื่นเริง และยังคงเล่นมากันมาตลอดโดยเฉพาะช่วงเทศกาลวันสงกรานต์หรือวันปีใหม่ของไทย

กรอบแนวคิดการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการดำเนินงานวิจัย

ระยะที่ 1 การพัฒนาโปรแกรม

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน และความต้องการจำเป็นในนำต้นทุนทางวัฒนธรรมรำโทนชุดของดีโคราชไปใช้ในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

เป็นการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเลือกจากผู้ที่มีส่วนได้เสียเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมา ได้แก่ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 10 คน นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ จำนวน 10 คน ผู้ประกอบการเกี่ยวกับการท่องเที่ยว เช่น บริษัททัวร์ เจ้าของธุรกิจโฮมสเตย์ เจ้าของร้านขายของที่ระลึก จำนวน 10 คน เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น สำนักงานการท่องเที่ยวจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 5 คน

ระยะที่ 2 พัฒนาโปรแกรมรำโทนโคราช (โปรแกรมสองภาษา) ชุดของดีโคราชเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติสำหรับผู้ประกอบการการท่องเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมา

ในระยะนี้สร้างโปรแกรมรำโทนโคราช (โปรแกรมสองภาษา) ชุดของดีโคราชเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติสำหรับผู้ประกอบการการท่องเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมา มีการดำเนินการ 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ร่างโปรแกรมรำโทนโคราช (โปรแกรมสองภาษา) เพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติสำหรับผู้ประกอบการการท่องเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมา ดำเนินการ ดังนี้

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากศึกษาสภาพปัจจุบัน และความต้องการจำเป็นในนำต้นทุนทางวัฒนธรรมรำโทนไปใช้ในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และจัดทำร่างโปรแกรม โดยกำหนดองค์ประกอบของโปรแกรม คือ 1) หลักการและเหตุผล 2) วัตถุประสงค์ของโปรแกรม 3) ขั้นตอนการใช้โปรแกรม 4) ตารางกำหนดเวลาการใช้โปรแกรม 5) กิจกรรมตามโปรแกรม ซึ่งกิจกรรมตามโปรแกรมประกอบด้วย

ขั้นตอนที่ 2 การปรับปรุงร่างโปรแกรมรำโทนโคราช (โปรแกรมสองภาษา) เพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติสำหรับผู้ประกอบการการท่องเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมา

ระยะที่ 3 การประเมินและทดลองใช้โปรแกรมโดยการนำโปรแกรมรำโทนโคราช (โปรแกรมสองภาษา) เพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติสำหรับผู้ประกอบการการท่องเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมาไปใช้จริง โดยทดลองใช้โปรแกรมรำโทนโคราช (โปรแกรมสองภาษา) เพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติสำหรับผู้ประกอบการการท่องเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมา ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อทดลองใช้โปรแกรม จำนวน 35 คน ซึ่งเป็นจำนวนที่เหมาะสมกับการทดลองใช้โปรแกรม โดยได้พิจารณาจากนักท่องเที่ยวที่เข้ามาใช้บริการในสถานประกอบการท่องเที่ยวที่มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1.1 เป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมาหรือเข้าใช้บริการในสถานประกอบการหรือให้บริการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมาโดยแบ่งเป็นชาวไทย 20 คน ชาวต่างชาติ 15 คน

1.2 เข้าร่วมด้วยความสมัครใจ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ใช้สัมภาษณ์นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ ซึ่งมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา เท่ากับ 1.00
2. แบบแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ใช้สัมภาษณ์ผู้ประกอบการและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา เท่ากับ 1.00
3. โปรแกรมรำโทนโคราช (โปรแกรมสองภาษา) เพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติสำหรับผู้ประกอบการการท่องเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งผลการประเมินความเหมาะสมของโปรแกรมจากผู้เชี่ยวชาญมีค่าเท่ากับ 4.68 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด โปรแกรมประกอบด้วยกิจกรรม จำนวน 3 กิจกรรม ดังนี้
กิจกรรมที่ 1 กิจกรรมเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับรำโทนโคราช
กิจกรรมที่ 2 ขั้นตอนการปฏิบัติรำโทนชุดของดีโคราช
กิจกรรมที่ 3 กิจกรรมแซ่แอนด์แซ่
4. แบบวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรำโทน แบบประเมินความพึงพอใจต่อโปรแกรมเป็นแบบทดสอบปรนัยเลือกตอบ 4 ตัวเลือกจำนวน 1 ฉบับ 10 ข้อ ใช้วัดผลหลังการใช้โปรแกรม ซึ่งมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา เท่ากับ 1.00 มีค่าความยากง่ายได้อยู่ระหว่าง 0.45 - 0.75 มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.40 - 0.80 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.89
5. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่เข้าร่วมการใช้โปรแกรมเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ ซึ่งมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา เท่ากับ 1.00

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานสำหรับการออกแบบโปรแกรมรำโทนโคราช (โปรแกรมสองภาษา) ชุดของดีโคราช เพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติสำหรับผู้ประกอบการการท่องเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า นักท่องเที่ยวมีความสนใจในรำโทนชุดของดีโคราชและต้องการจะฝึกปฏิบัติการร้องเพลงพร้อมกับทำรำอย่างง่ายโดยเน้นที่ความสนุกสนาน ส่วนของผู้ประกอบการและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยวต้องการโปรแกรมที่มีวิธีทัศนมีเนื้อร้องเป็นภาษาไทยและเป็นภาษาคาราโอเกะให้นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติได้ใช้เป็นกิจกรรมขณะที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมา
2. ผลการพัฒนาโปรแกรมรำโทนโคราช (โปรแกรมสองภาษา) ชุดของดีโคราช เพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติสำหรับผู้ประกอบการการท่องเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมา ที่คณะผู้วิจัยพัฒนาขึ้นประกอบด้วย 3 ระยะ ปรากฏผลดังนี้
2.1 ระยะที่ 1 การเตรียมการก่อนใช้โปรแกรม ผู้ประกอบการเตรียมการใช้โปรแกรมเกี่ยวกับรำโทน คือ 1) เล่นโปรแกรมรำโทน 2) วิธีทัศนคาราโอเกะเพลงรำโทนชุดของดีโคราชจำนวน 10 เพลง และ 3) เครื่องแต่งกายรำโทนตามจำนวนนักท่องเที่ยว

2.2 ระยะที่ 2 การปฏิบัติรำโทนชุดของดีโคราช มีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวปฏิบัติ คือ 1) ชมวีดิทัศน์เกี่ยวกับรำโทนชุดของดีโคราช 2) ฝึกปฏิบัติร้องเพลงรำโทนตามเนื้อเพลงคาราโอเกะโดยเปิดวีดิทัศน์ประกอบ 3) นักท่องเที่ยวฝึกปฏิบัติรำโทน 4) นักท่องเที่ยวแต่งชุดรำโทนของดีโคราชและร่วมรำโทน

2.3 ระยะที่ 3 หลังการใช้โปรแกรม เป็นการสรุปกิจกรรมและถ่ายภาพในรูปแบบแชะแอนด์แชร์ซึ่งเป็นกิจกรรมการถ่ายภาพ แชร์ความสุขและส่งต่อรอยยิ้มจากการร่วมกิจกรรมรำโทน

3. ผลการทดลองและประเมินผลการใช้โปรแกรมรำโทนโคราช (โปรแกรมสองภาษา) ชุดของดีโคราช เพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติสำหรับผู้ประกอบการการท่องเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมา โดยประเมินผลจากความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อโปรแกรมรำโทนโคราช (โปรแกรมสองภาษา) ชุดของดีโคราช ปรากฏผลดังนี้

3.1 ผลการศึกษาคำตอบประเมินหลังการใช้โปรแกรมด้วยแบบทดสอบวัดความรู้เรื่องรำโทนโคราชชุดของดีโคราช จำนวน 10 ข้อ คิดเป็นคะแนน 10 คะแนน ปรากฏผลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาคำตอบหลังการใช้โปรแกรมด้วยแบบทดสอบวัดความรู้เกี่ยวกับรำโทนของดีโคราชของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติจำนวน 35 คน คะแนนเต็ม 10 คะแนน

การประเมิน	N	$\bar{X}$	S.D.	ร้อยละ
การทดสอบความรู้หลังการใช้โปรแกรม	35	8.03	0.89	80.30

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการศึกษาคำตอบเกี่ยวกับรำโทนชุดของดีโคราชของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติจำนวน 35 คน ค่าเฉลี่ยคะแนนหลังการใช้โปรแกรมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 8.03 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.89 และความรู้หลังการทดลองใช้โปรแกรมของนักท่องเที่ยวคิดเป็นร้อยละ 80.30

3.2 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติจำนวน 35 คน ที่มีต่อเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติสำหรับผู้ประกอบการการท่องเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมา ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อโปรแกรมโทนคราช (โปรแกรมสองภาษา) ชุดของดีโคราช เพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติสำหรับผู้ประกอบการการท่องเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมา

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. ด้านเนื้อหาในโปรแกรม			
1.1 เนื้อหาในโปรแกรมเป็นเรื่องที่น่าสนใจ	4.48	0.44	มาก
1.2 เนื้อหาในโปรแกรมชัดเจนเข้าใจง่าย	4.53	0.50	มากที่สุด
1.3 เนื้อหาในโปรแกรมสามารถนำไปปฏิบัติจริงได้	4.56	0.50	มากที่สุด
1.4 ระยะเวลาการศึกษาในโปรแกรมมีความเหมาะสม	4.60	0.23	มากที่สุด
1.5 ภาษาที่ในโปรแกรมมีความชัดเจนและเข้าใจง่าย	4.48	0.50	มาก
โดยรวม	4.53	0.43	มากที่สุด
2. ด้านสื่อการเรียนรู้ในโปรแกรม			
2.1 วีดิทัศน์มีความสวยงาม น่าสนใจ	4.67	0.49	มากที่สุด

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
2.2 สื่อวีดิทัศน์มีความเหมาะสมกับเนื้อหารำไท่	4.57	0.49	มากที่สุด
2.3 ท่านมีส่วนร่วมในการใช้สื่อในโปรแกรมรำไท่	4.48	0.51	มาก
2.4 ท่านสามารถร้องเพลงรำไท่ตามขั้นตอนในสื่อวีดิทัศน์ได้	4.52	0.5	มากที่สุด
2.5 ท่านสามารถฝึกท่ารำไท่อย่างง่ายตามสื่อวีดิทัศน์ในโปรแกรมได้	4.56	0.5	มากที่สุด
โดยรวม	4.56	0.50	มากที่สุด
3. ด้านประโยชน์ของโปรแกรม			
3.1 ท่านรู้จักของดีโคราชผ่านโปรแกรมรำไท่	4.78	0.49	มากที่สุด
3.2 โปรแกรมรำไท่โคราชทำให้ท่านรู้สึกสนุกสนาน	4.66	0.54	มากที่สุด
3.3 โปรแกรมรำไท่โคราชทำให้ท่านรู้จักจังหวัดโคราชมากขึ้น	4.72	0.68	มากที่สุด
3.4 โปรแกรมรำไท่โคราชเป็นโปรแกรมที่ช่วยสนับสนุนการท่องเที่ยว	4.64	0.66	มากที่สุด
3.5 โปรแกรมรำไท่โคราชทำให้ท่านรู้จักวัฒนธรรมประเพณีของจังหวัดโคราชมากขึ้น	4.62	0.66	มากที่สุด
โดยรวม	4.68	0.60	มากที่สุด
รวม	4.59	0.51	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า นักท่องเที่ยวที่เข้าร่วมทดลองใช้โปรแกรมไท่โคราช (โปรแกรมสองภาษา) ชุดของดีโคราช เพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติสำหรับผู้ประกอบการการท่องเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมา มีความพึงพอใจต่อโปรแกรมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานสำหรับการออกแบบและโปรแกรมรำไท่โคราช (โปรแกรมสองภาษา) ชุดของดีโคราช เพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติสำหรับผู้ประกอบการการท่องเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า นักท่องเที่ยวมีความสนใจในรำไท่ชุดของดีโคราชและต้องการจะฝึกปฏิบัติการร้องเพลงพร้อมกับท่าอย่างง่ายโดยเน้นที่ความสนุกสนานในส่วนของผู้ประกอบการและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยวต้องการให้มีโปรแกรมที่มีวีดิทัศน์มีเนื้อร้องเป็นภาษาไทยและเป็นภาษาคราโอเกะให้นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติได้ร่วมกิจกรรมขณะที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมา ทั้งนี้เนื่องมาจากสภาพสังคมและวัฒนธรรมของชาวนครราชสีมาได้เปลี่ยนแปลงไป ทำให้การละเล่นรำไท่เริ่มห่างหายไปจากชุมชน จะมีการละเล่นรำไท่เฉพาะในงานเทศกาลสงกรานต์หรือในชมรมผู้สูงอายุ ทำให้นักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ไม่สามารถเข้าถึง

รำไท่นได้ ซึ่งสอดคล้องกับ นวลรวี จันทร์ลุน (2548) ที่ได้รวบรวมข้อมูลในเรื่องความเป็นมา รูปแบบและเอกลักษณ์ของการละเล่นรำไท่นโคราชในแต่ละช่วงของพัฒนาการแสดง เพื่อทำการวิเคราะห์ลักษณะกระบวนการทำรำ รวมทั้งรูปแบบการแสดง เพื่อเป็นแนวทางในการอนุรักษ์การเล่นพื้นบ้านก่อนที่จะสูญหายไปตามวิวัฒนาการของสังคมปัจจุบัน เพื่อเก็บไว้เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ และสอดคล้องกับ วาสิกา แสนคำ (2545) ที่สรุปเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเอาไว้ว่า เป็นการเคลื่อนไหวของผู้คนที่เกิดขึ้นจากปัจจัยกระตุ้นทางวัฒนธรรม เช่น การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อการศึกษาการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อชื่นชมศิลปวัฒนธรรมประเพณีเทศกาลการเข้าเฝ้าชมอนุสรณ์สถาน การเดินทางเพื่อศึกษาขนบธรรมเนียมความเชื่อที่สืบทอดกันมาของชุมชนท้องถิ่น ตลอดจนความเชื่อทางศาสนา และสอดคล้องกับ อนุรักษ์ ปัญญาวัฒน์ (2542) ที่ได้เสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการดำเนินการ เพื่อวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวก็คือประชาชนในท้องถิ่นจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อแสดงความคิดเห็น และแจ้งถึงระดับความต้องการในการพัฒนาชุมชนสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม นอกจากนี้การพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมยังต้องอาศัยความร่วมมือทั้งจากคนในท้องถิ่น และเอกชนในฐานะที่เป็นผู้ชำนาญการเพื่อการพัฒนาที่เหมาะสมกับชุมชนต่อไป และสอดคล้องกับ วรณธร แฝงประเสริฐ (2567) ที่กล่าวว่าการท่องเที่ยวชม วัฒนธรรมและประเพณี ซึ่งหมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อชมงานประเพณีต่าง ๆ ที่ชาวบ้านใน ท้องถิ่นนั้น ๆ จัดขึ้นได้รับความเพลิดเพลินตื่นตาตื่นใจในสุนทรียศิลป์ เพื่อศึกษาความเชื่อการยอมรับ นับถือการเคารพพิธีกรรมต่าง ๆ และได้รับความรู้ความเข้าใจต่อสภาพสังคมและวัฒนธรรมมี ประสบการณ์ใหม่ๆ เพิ่มขึ้นบนพื้นฐานของความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อม และมรดกทางวัฒนธรรมโดยประชาคมในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการท่องเที่ยว

2. ผลการพัฒนาโปรแกรมรำไท่นโคราช (โปรแกรมสองภาษา) ชุดของดีโคราช เพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติสำหรับผู้ประกอบการการท่องเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมา ที่คณะผู้วิจัยพัฒนาขึ้นประกอบด้วย 3 ระยะ ผลดังนี้

2.1 ระยะที่ 1 การเตรียมการก่อนใช้โปรแกรม ผู้ประกอบการเตรียมการเตรียมการก่อนใช้โปรแกรม คือ 1) เล่มโปรแกรมรำไท่น 2) วิดีทัศน์คาราโอเกะเพลงรำไท่นชุดของดีโคราชจำนวน 10 เพลง และ 3) เครื่องแต่งกายรำไท่นตามจำนวนนักท่องเที่ยว

2.2 ระยะที่ 2 การปฏิบัติรำไท่นชุดของดีโคราช มีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวปฏิบัติ คือ 1) ชมวีดีทัศน์รำไท่นชุดของดีโคราช 2) ฝึกปฏิบัติร้องเพลงรำไท่นตามเนื้อเพลงคาราโอเกะโดยเปิดวีดีทัศน์ประกอบ 3) นักท่องเที่ยวฝึกปฏิบัติรำไท่นโดยเลือกเพลงได้ตามความสนใจ 4) นักท่องเที่ยวแต่งชุดรำไท่นของดีโคราชและร่วมรำไท่น

2.3 ระยะที่ 3 หลังการใช้โปรแกรม เป็นการสรุปกิจกรรมและถ่ายภาพในรูปแบบแชะแอนด์แชร์ซึ่งเป็นกิจกรรมการถ่ายภาพ แชร์ความสุขและส่งต่อรอยยิ้มจากการร่วมกิจกรรมรำไท่น

ทั้งนี้เนื่องมาจากโปรแกรมรำไท่นโคราช (โปรแกรมสองภาษา) ชุดของดีโคราชเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติสำหรับผู้ประกอบการการท่องเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมา เป็นโปรแกรมที่รองรับนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติที่เข้ามาเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมา เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาการละเล่นรำไท่นโคราชทั้งในส่วนของความเป็นมา เครื่องดนตรี เนื้อร้อง ทำนองและความหมาย โดยมีวีดีทัศน์การร้องเพลงเป็นภาษาไทยสำหรับชาวไทยและเป็นภาษาคาราโอเกะสำหรับชาวต่างชาติ พร้อมกับการอธิบายทำรำเป็นภาษาอังกฤษและให้นักท่องเที่ยวได้ทดลองแต่งกายด้วยชุด

รำโทนและฝึกปฏิบัติจริง ซึ่งสอดคล้องกับ วาฬิกา แสนคำ (2545) ที่กล่าวว่าการเดินทางของผู้คนหรือกลุ่มคนที่ออกจากสถานที่ซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยประจำไปยังท้องถิ่นอื่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการท่องเที่ยว การแสวงหาประสบการณ์ใหม่ ๆ ประกอบการเรียนรู้ การสัมผัส การชื่นชมกับเอกลักษณ์ ความงดงามทางวัฒนธรรมของชนต่างสังคมไม่ว่าจะเป็นในด้านของศิลปะ สถาปัตยกรรม โบราณสถาน โบราณวัตถุ เรื่องราวและคุณค่าทางประวัติศาสตร์ รูปแบบวิถีชีวิต ภาษา การแต่งกาย การบริโภค ความเชื่อ ศาสนา จารีตประเพณี ล้วนแล้วแต่เป็นสิ่งดึงดูดใจที่สำคัญ กระตุ้นให้เกิดเป็นการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมขึ้น วัฒนธรรมเป็นทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่สำคัญ สามารถดึงดูดให้กลุ่มคนต่างถิ่นเดินทางมาเยือนเพื่อสัมผัสและชื่นชมกับสิ่งที่ไม่มีในท้องถิ่นของตน จะเห็นได้ว่า วัฒนธรรมของคนท้องถิ่นกับการท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์และเกี่ยวพันซึ่งกันและกัน การท่องเที่ยวได้ใช้วัฒนธรรมของท้องถิ่นเป็นทรัพยากรในการดำเนินกิจการ ในขณะเดียวกันชุมชนท้องถิ่นผู้เป็นเจ้าของวัฒนธรรมก็ได้ประโยชน์จากการท่องเที่ยวในด้านการสร้างรายได้ การจ้างงาน นำมาซึ่งการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม และสอดคล้องกับ สุวิสา ไชยสุวรรณ (2563) ที่ได้กล่าวถึงโปรแกรมการท่องเที่ยวเป็นสิ่งหนึ่งที่น่าสนใจนักท่องเที่ยวและเป็นสิ่งที่อำนวยความสะดวก สะดวกให้กับนักท่องเที่ยวสามารถเลือกโปรแกรมการท่องเที่ยวได้ตรงตามความต้องการมีความเหมาะสมด้านราคา และเป็นแนวทางให้กับผู้ประกอบการได้ตัดสินใจทำโปรแกรมการท่องเที่ยวไปในสถานประกอบการ

3. ผลการทดลองและประเมินผลการใช้โปรแกรมรำโทนโคราช (โปรแกรมสองภาษา) เพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติสำหรับผู้ประกอบการการท่องเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมา โดยประเมินผลจากความรู้และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อโปรแกรมรำโทนโคราช (โปรแกรมสองภาษา) ชุดของดีโคราชปรากฏผล ดังนี้

3.1 ผลการศึกษาความรู้เกี่ยวกับรำโทนชุดของดีโคราชของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติจำนวน 35 คน ค่าเฉลี่ยคะแนนหลังการใช้โปรแกรมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 8.03 คิดเป็นร้อยละ 80.30 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.89 ทั้งนี้เนื่องมาจากโปรแกรมโทนคราช (โปรแกรมสองภาษา) ชุดของดีโคราชเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติสำหรับผู้ประกอบการการท่องเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมาเป็นโปรแกรมที่มีทั้งในส่วนที่เป็นความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับรำโทนชุดของดีโคราชเป็นการนำเสนอจุดเด่นของโคราชผ่านเนื้อเพลงของรำโทน รวมถึงเครื่องดนตรีแต่งกายและโอกาสที่ใช้ในการแสดงเพื่อให้นักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้ศึกษาและได้ชมการแสดงผ่านวีดิทัศน์ ซึ่งสอดคล้องกับ อานนท์ สีดาเพ็ง (2559) ที่ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและประเพณีไว้ว่าเป็นการท่องเที่ยวเพื่อไปเรียนรู้หรือแม้แต่เข้าไปร่วมประเพณี วัฒนธรรมของคนพื้นเมืองในสถานที่นั้น ๆ ซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวกลุ่มที่ต้องการใช้ชีวิตใกล้ชิดกับครอบครัวในท้องถิ่นที่ไปเยือน เพื่อการเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมท้องถิ่น ได้รับประสบการณ์ในชีวิตเพิ่มขึ้น โดยมีจิตสำนึกต่อการรักษาสีงแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น เป็นการจัดการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของชุมชนในท้องถิ่นที่ยั่งยืน

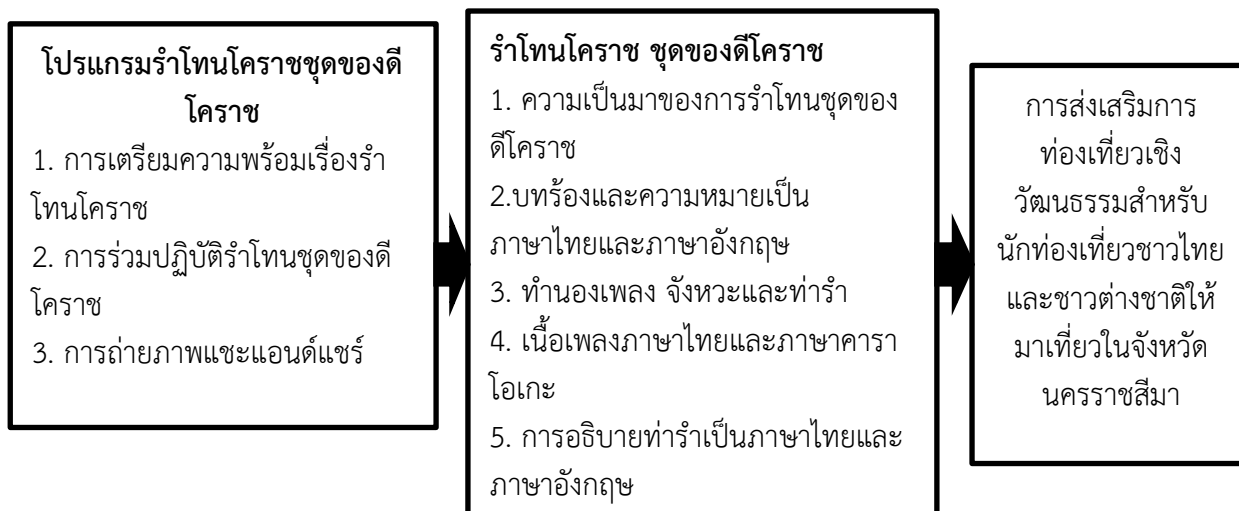
3.2 นักท่องเที่ยวที่เข้าร่วมทดลองใช้โปรแกรมรำโทนโคราช (โปรแกรมสองภาษา) ชุดของดีโคราชเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติสำหรับผู้ประกอบการ การท่องเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมา มีความพึงพอใจต่อโปรแกรมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ทั้งนี้เนื่องมาจากโปรแกรมรำโทนโคราชเป็นโปรแกรมที่มีทั้งในส่วนเล่นโปรแกรมรำโทนและวีดิทัศน์ตัวอย่างรำโทน การอธิบายท่ารำ ความหมายของเนื้อเพลงเป็นภาษาอังกฤษและมีคำร้องเป็นภาษาคาราโอเกะให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติได้ฝึกร้องและฝึก

ปฏิบัติทำรำพร้อมทั้งมีการแต่งกายในกิจกรรมแซ่แอนด์แชร์รูปภาพการร่วมกิจกรรมรำไท่น ซึ่งสอดคล้องกับ สนิทรา สุขสวัสดิ์ (2563) ที่ได้ให้คำจำกัดความเกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมว่าเป็นกิจกรรมที่จะทำให้นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจ เพลิดเพลิน เกิดการเรียนรู้และมีความสุขจากการท่องเที่ยว โดยกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ประกอบด้วย การชมความงาม ความเก่าแก่ ลักษณะเฉพาะตัวของแหล่งประวัติศาสตร์ ศึกษาการ เรียนรู้ประวัติศาสตร์ความเป็นมาของแหล่งโบราณคดีและประวัติศาสตร์ศึกษาชื่นชม ศิลปกรรมและวัฒนธรรม ร่วมกิจกรรมเรียนรู้พฤติกรรมของผู้คน การศึกษาเรียนรู้การผลิตของที่ระลึกและ สินค้า พื้นเมือง และสอดคล้องกับ สมบัติ กาญจนกิจ (2544) ที่มีแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบของกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมประเพณีและกิจกรรมที่ส่งเสริมทาง วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ถ่ายทอดการแสดงออกทางวัฒนธรรมและอารยธรรมของมวลมนุษยกลุ่มต่างๆ เช่น เทศกาลนักท่องเที่ยวสนใจเทศกาลต่างๆเพื่อความ สนุกสนานตื่นเต้นเล่นเกมส์ เช่น เทศกาลสงกรานต์ลอยกระทงแห่บั้งไฟปีใหม่เทศกาลไหว้พระจันทร์ของชาว จีน เป็นต้น

องค์ความรู้ใหม่

ผลการวิจัยครั้งนี้ก่อให้เกิดความรู้ใหม่ที่สำคัญต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติของจังหวัดนครราชสีมาดังนี้

1. โปรแกรมรำไท่นโคราช (โปรแกรมสองภาษา) ชุดของดีโคราชเป็นโปรแกรมที่มีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติจริง และมีการแต่งกายเพื่อถ่ายรูปส่งต่อความสุข นักท่องเที่ยวได้ทั้งความรู้เกี่ยวกับรำไท่นและความรู้เกี่ยวกับของดีจากอำเภอต่างๆ ผ่านเนื้อเพลง
2. รำไท่นโคราชชุดของดีโคราชเป็นการละเล่นพื้นเมืองที่มีความสนุกสนาน ไม่เน้นท่ารำที่สวยงาม เพื่อเป็นการเผยแพร่วัฒนธรรมรำไท่นโคราชให้นักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ได้ฝึกปฏิบัติการรำ ฝึกร้องตามภาษาคาราโอเกะ และเรียนรู้ความหมายจากเนื้อเพลง
3. โปรแกรมรำไท่นโคราช (โปรแกรมสองภาษา) ชุดของดีโคราช จึงเป็นโปรแกรมที่สถานประกอบการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมาไปใช้ส่งเสริมการเข้ารับบริการของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติที่นำไปสู่การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีคุณภาพและยั่งยืน

แผนภาพที่ 2 องค์ความรู้ใหม่

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ในการนำโปรแกรมรำไทโนโคราช (โปรแกรมสองภาษา) ชุดของดีโคราชเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติสำหรับผู้ประกอบการ การท่องเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมา เพื่อให้บรรลุผลตามความมุ่งหมายที่ตั้งไว้ คณะผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำโปรแกรมไปใช้ในสถานประกอบการการท่องเที่ยว ผู้วิจัยเสนอแนะแนวทางที่พึงปฏิบัติ ดังนี้

1.1 การเตรียมความพร้อมของผู้ประกอบการในการดำเนินกิจกรรมตามโปรแกรม ควรตรวจสอบวิถีทัศนร่ำไทชุดของดีโคราช และอุปกรณ์ให้พร้อมสำหรับทำกิจกรรมเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาระหว่างการดำเนินกิจกรรม

1.2 การนำโปรแกรมรำไทโนโคราช (โปรแกรมสองภาษา) เพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติสำหรับผู้ประกอบการการท่องเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมาไปใช้ควรจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับเวลา และความสามารถของนักท่องเที่ยวโดยให้นักท่องเที่ยวสามารถเลือกเพลงและจำนวนเพลงที่จะร่วมกิจกรรมได้ตามความสนใจ เพื่อให้เหมาะสมกับบริบทของนักท่องเที่ยวได้รับทั้งความรู้และความสนุกสนานเพลิดเพลินเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโปรแกรม

1.3 เนื่องจากโปรแกรมนี้นี้เป็นโปรแกรมสำหรับนักท่องเที่ยวที่เน้นควบคู่การท่องเที่ยวและศึกษาวัฒนธรรมในท้องถิ่น จึงไม่ควรเคร่งครัดเกี่ยวกับความรู้จนเกินไปแต่มุ่งไปที่ความสนุกสนานของการร่วมกิจกรรม

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 เนื่องจากการศึกษานี้เป็นการศึกษาการใช้โปรแกรมรำไทโนโคราช (โปรแกรมสองภาษา) ชุดของดีโคราชเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติสำหรับผู้ประกอบการ การท่องเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมาเท่านั้น ดังนั้นจึงควรได้มีการศึกษาโปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในประเพณีหรือท้องถิ่นอื่นๆ เพิ่มเติม

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยในลักษณะการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในท้องถิ่นต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรมการท่องเที่ยว. (2561). *แผนยุทธศาสตร์พัฒนาการท่องเที่ยว (พ.ศ. 2561–2564) ของกรมการท่องเที่ยว*. กรมการท่องเที่ยว.
- ฉลองศรี พิมพ์สมพงศ์. (2548). *การวางแผนและการพัฒนาตลาดการท่องเที่ยว*. คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นวลรวี จันท์ลุน. (2548). *การสร้างสรรค่านาฏศิลป์พื้นบ้านประยุกต์ ชุดรำไทโนโคราช*. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- ภัทรวรรษ สุระขุนทด. (2565). *แนวทางการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วม เขตวนอุทยานชีหลง ตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม)*.

- วรุณธร แฝ่งประเสริฐ. (2567). *การจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนแม่พระประจักษ์ อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี* (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร).
- วาลิกา แสนคำ. (2545). *การพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมบ้านเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่* (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).
- สมบัติ กาญจนกิจ. (2544). *นันทนาการและอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว*. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สินิทธา สุขสวัสดิ์. (2563). *การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงพหุวัฒนธรรม อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว* (รายงานการวิจัย). วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- สนอง โกศัย. (2536). *ของดีโคราช* (พิมพ์ครั้งที่ 5). โรงพิมพ์สมบุญพรรัตน์ตั้ง.
- สำนักงานจังหวัดนครราชสีมา. (2566). *แผนพัฒนาจังหวัดนครราชสีมา ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566–2570)*.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2557). จำนวนผู้เยี่ยมเยือน จำแนกเป็นรายภาค และจังหวัด พ.ศ. 2549–2554. สืบค้นเมื่อ 15 มิถุนายน 2557 จาก <http://www.nso.go.th>.
- สุวิสา ไชยสุวรรณ. (2563). *แนวทางการพัฒนาโปรแกรมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน อำเภอฉวาง จังหวัดนครราชสีมา* (รายงานการวิจัย). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย.
- อนุรักษ ปัญญานุรักษ์. (2542). *ชุมชน ทรัพยากร และการพัฒนาสิ่งแวดล้อม*. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อานนท์ สีดาเพ็ง. (2559). *รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาฮอกกีโดยการประยุกต์ทฤษฎีการแลกเปลี่ยนทางสังคม*. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Barr, M. J., & Keating, L. A. (1990). Introduction: Elements of program development. In *Developing effective student services programs*. Jossey-Bass.
- Boone, E. J. (1992). *Developing programs in adult education*. Prentice Hall.
- Caffarella, R. (2002). *Planning programs for adult learners: A practical guide for educators, trainers, and staff developers*. Jossey-Bass.
- Houle, C. O. (1996). *The design of education*. Jossey-Bass.
- Kanaya, T., & McMillan, C. (2005). *Facilitating communities of practice in teacher professional development*. Aalborg University.
- McClelland, D. C. (1973). Testing for competence rather than for intelligence. *American Psychologist*, 28(1), 1–14.
- McMillan, L. K. (2007). *A misguided curriculum: Decentralized education policy in Ghana's primary school system*. Saint Mary's University.
- Richards, G. (2018). Cultural tourism: A review of recent research and trends. *Journal of Hospitality and Tourism Management*, 36, 12–21.